

SUNTEM PESTE UN MILION PATRU SUTE DE MII !

OMENIA

Revista trimestrială a FEDERAȚIEI NAȚIONALE "OMENIA"
a Caselor de Ajutor Reciproc ale Pensionarilor din România

Anul 11 nr. 3 (43)

www.fn-omenia.ro; www.omeniatv.ro

SEPTEMBRIE 2019

Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice "O călătorie către egalitate"

**Bunicii,
părinți pentru
a doua oară**

Federația
Națională "OMENIA"
a C.A.R.P.-urilor
din România, membră
a Platformei AGE Europe

Mesajul președintelui /
President message 1

Retrospective și
perspective pentru cea mai
titrată organizație din
Moldova / Retrospectives
and perspectives for
the most titled organization
in Moldavia 2-5

“Ajutând pensionarii și
fiind alături de ei este bucuria
pe care o avem zi
de zi” / Helping seniors and
being with them is the joy
we feel every day.....6-9

Stop risipei alimentare.
Ajutați-i pe cei nevoiași! / Stop
food waste. Help those in
need!..... 10-11

Europa îmbătânește!
România este
pregătită? / Europe in ageing!
Is Romania ready? 12-14

Ziua Internațională a
Persoanelor Vârstnice,
“O călătorie către
egalitate” / International Day
of Older People, ”A journey
to equality” 15

Dezvoltarea durabilă în
trecere spre un nou sistem
economic / Sustainable
development on the way
to a new economic
system..... 16-17

Bunicii, părinți pentru a doua
oară! / Grandparents, parents

for the second time!..... 18-19

Vizita familiei regale
a României la Bruxelles
în perioada 10-12 mai 1924 /
The visit of Romanian royal
family at Brussels between
May 10-12, 1924 20-21

România, casa ferestrelor
sparte / Romania, the house
of broken windows..... 22-23

Mult e dulce și frumoasă
limba ce-o vorbim! / It's very
sweet and beautiful the
language we speak! 24-26

Totul despre gonartroză,
boala care rupe
oasele! (I) / Everything about
gonarthrosis, the disease that
breaks bones!..... 27-28

Răspundem întrebărilor
dumneavoastră / We answer
your questions.....29-30

Cum ne sărbătorim
seniorii / How we celebrate
our seniors..... 31

Să mai și râdem / Let's
laugh..... 32

Dragi seniori,

În primăvara anului 1991, Organizația Națiunilor Unite consacră ziua de 1 octombrie ca Zi Internațională a Persoanelor Vârstnice, iar câteva luni mai târziu, pe 16 decembrie 1991, Adunarea Generală a ONU adopta rezoluția 46/91 cu titlul “Principiile Națiunilor Unite pentru persoanele în vârstă destinate a le permite să trăiască mai bine în anii câștigați”, principii care consacră dreptul persoanelor vârstnice la hrană, condiții de locuit și îngrijire medicală, libertatea de a decide asupra vieții personale și profesionale, dreptul de a se exprima și de a participa la activități sociale după pensionare, precum și accesul la oportunități de învățare adecvate vârstei.

Din păcate, aceste principii fundamentale sunt deseori încălcate, nu numai în țările din lumea a treia, ci și în cele cu mari pretenții democratice, culturale și sociale. În societatea noastră actuală, modernă și sălbatică, unde primează instinctul de supraviețuire și selecția naturală, discriminarea legată de vârstă a căpătat proporții grave. Bătrânețea nu mai este respectată, liniștită și fără griji. Nu mai reprezintă un privilegiu să fii vârstnic, ci o fatalitate. Cam aici s-a ajuns, dragi seniori. Problemele cu care se confruntă persoanele

în vârstă, în special în ceea ce privește riscul sărăciei și excluderii sociale sunt tratate de cele mai multe ori superficial, la nivel de teorie, pe sistemul – la să-i că oricum sunt bătrâni! Dacă noi am dispărea, și alții asemeni nouă, ar dispărea și speranța că se mai poate face ceva, că mai există cineva care să se gândească și la vârsta a treia.

Federația Națională “OMENIA”, rămâne un promotor al drepturilor vârstnicilor, am fost și vom rămâne, prin activitatea și dedicarea organizațiilor membre un exemplu de îmbătrânire activă, un model de bună practică recunoscut la nivel internațional.

Așadar,

La mulți ani, dragi seniori, de ziua dumneavoastră și țineți minte cuvintele scriitorului Gabriel García Márquez: «Vârsta nu înseamnă cât de bătrân ești, ci cât de bătrân te simți».

Președintele
Federației Naționale “OMENIA”
a C.A.R.P.-urilor din România

Inginer

Gheorghe CHIOARU

MIHAI NICOLAIE,
președintele C.A.R.P.
"Elena-Cuza" Bârlad

Retrospective și perspective pentru cea mai titrată organizație din Moldova

MĂDĂLINA-MARIA DANIȘ
COSMIN EMIL MIHAI

Asociația din care facem cu drag parte, Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad este cea mai veche asociație de întraajutorare din zona Moldovei. Cine pășește pragul Casei și nu a citit monografia sa, va fi luat prin surprindere de longevitatea puterii organizatorice

a bârlădenilor și de anii de la care pornește povestea Casei de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza”. Denumirea de casă de ajutor reciproc o dobândește în anul 1954, când ia naștere la inițiativa unui Comitet format din 9 pensionari, care s-au asociat voluntar.

Spiritul solidarității ce a stat la baza acestei inițiative dăinuiește încă din anul 1898, an în care s-a constituit Societatea Funcționarilor Publici

“Funcționarul - 24 Ianuarie 1898 Tutova”. Despre aceasta există informații doar din perioada 1916-1925. Ceea ce putem afirma, conform documentării, este că aceasta a servit drept bază pentru înființarea Asociației Pensionarilor Tutoveni din orașul Bârlad, în anul 1932. Continuitatea acestei asociații este asigurată de ultimul președinte, Gheorghe Barbu, care este și primul președinte al Casei de Ajutor Re-

ciproc a Pensionarilor formată la 8 octombrie 1954.

Dacă ne gândim la istoria României din anul 1898 până în prezent, găsim răspunsul la motivul schimbării formelor de organizare și încadrare legislativă pe care a trebuit să le sufere asociația pentru a-și putea continua existența. Societatea Funcționarilor Publici „Funcționarul - 24 Ianuarie 1898 Tutova” și-a pus bazele înainte de Marea Unire, au urmat două războaie mondiale în care întreaga societate a avut de suferit schimbări radicale și condiții aprige de trai. După cele două războaie, în România a avut loc remodelarea societății conform ideologiei partidului comunist și apoi ieșirea violentă din acest sistem prin Revoluția din 1989. Iată că, aceia care au condus viitoarea Casă de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad, au dat dovadă de o deosebită dibăcie și adaptabilitate pentru ca astăzi să ne putem mândri cu longevitatea asociației.

„Elena Cuza”, un nume mai mult decât potrivit pentru o asociație dedicată semenilor

După anul 1989, numărul de membri s-a aflat în continuă creștere. Este momentul în care societatea românească face primii pași pe drumul către democrație, toate instituțiile fiind nevoite să se reorganizeze conform noilor aspirații și idealuri ale românilor, demers al cărui punct culminant a fost integrarea în Uniunea Europeană.

În acest context, asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza”

Personalul salariat de ziua ieii, 24 Iunie

a trebuit și ea să se plieze pe schimbările vremii astfel încât să corespundă noilor standarde din ce în ce mai ridicate.

Datorită realizărilor sale, în luna martie a anului 2019, Mihai Nicolaie a fost votat pentru un nou mandat, împreună cu aleșii din Consiliul Director: Mircea Fitcal și Tănase Veruța. Deoarece sediul în care ne-am desfășurat la început activitatea a devenit neîncăpător, fără a mai pune la socoteală clădirea veche și condițiile insalubre, în 2007 au început lucrările de extindere, astfel constituindu-se noua clădire.

Lucrările au continuat în 2010 prin extinderea pe verticală. Astăzi sediul nostru se aliniaza standardelor moderne de funcționare. După anul 2010 s-a început punerea la punct a succursalelor. S-au efectuat reparații, îmbunătățiri, reabilitări și implementarea de sisteme de management constând în rețeaua de calculatoare. S-au achiziționat și modernizat noi clădiri pentru buna desfășurare a activității la succursalele: Zorleni, Șuletea, Ciocani, Bogdănești, Fălciu, Perieni, Banca, Ivești. În afara sediului de la Bârlad, asociația a achiziționat și o clădire unde își desfășoară activitatea medicul de familie.

Pentru a ține pasul cu mijloacele tehnologice și pentru ca serviciile noastre să fie cât mai prompte și eficiente, din anul 2006 activitatea noastră se face prin intermediul unui program informatic, program a cărui bună funcționare este asigurată de departamentul IT.

În prezent, Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor “Elena Cuza” Bârlad are 16.682 de membri ce provin din mediul urban și 15.714 de membri ce provin din mediul rural. În afara sediului principal din Bârlad, funcționează 32 de succursale ce stau la dispoziția membrilor din localitățile din jurul Bârladului. Toți membrii noștri se bucură de posibilitatea de a obține ajutoare rambursabile în condiții avantajoase, acordate cu promptitudine. În perioada 2010 - 2018 aceste ajutoare au atins numărul de 116.055, iar valoarea lor s-a ridicat la 286.625.206 de lei.

O gamă variată de ajutoare nerambursabile, servicii sociale, cabinete medicale

Pe lângă ajutoarele rambursabile, Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor “Elena Cuza” vine cu o gamă variată de ajutoare nerambursabile: ajutoare materiale ce constau

în facilități și servicii medicale, magazine, ateliere, saloane; ajutoare pentru decontarea unei cote-părți din costul biletelui de tratament în stațiunile balneare; ajutoare pentru membri aflați în nevoi, ajutoare în caz de incendiu, inundații, cutremure, alunecări de teren și alte evenimente cu implicare de pierderi materiale; ajutor în caz de boli incurabile sau pentru pierderea unui organ; ajutoare acordate cu ocazia sărbătorilor laice și religioase; ajutorul de deces.

Tot cu gândul la bunăstarea și sănătatea membrilor, avem puse la dispoziție și cabinete de stomatologie, oftalmologie, tratamente, psihiatrie, medicină de familie, cabinet de ecografie și kinetoterapie. Numărul membrilor care au trecut pragul cabinetului oftalmologic a fost de 2.915 de persoane, în perioada 2010-2018, serviciile valorând 27.440 de lei. Pe lângă acest cabinet, Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor colaborează cu o echipă de specialiști din Brașov, echipă ce vine de mai multe ori pe an la sediu pentru a oferi consultații oftalmologice

Membrii delegați la Adunarea Generală 2019

și ochelari în funcție de nevoile pacientului.

În anul 2018, 271 de membri și-au putut achiziționa ochelari al căror cost a fost parțial acoperit, valoarea beneficiului fiind de 18.072 de lei. Cabinetul ecograf a deservit în cei 8 ani 3.150 de membri al căror beneficiu s-a ridicat la 155.360 de lei. De tratamente medicale s-au bucurat 29.933 de membri în intervalul ianuarie 2010 - decembrie 2018, aceștia economisind 190.249 de lei. Cabinetul de kinetoterapie a oferit servicii în aceeași perioadă unui număr de 18.488 de membri, serviciile fiind în valoare de 198.057 de lei.

Cu ocazia sărbătorilor re-

ligioase, pe parcursul intervalului ianuarie 2010 - decembrie 2018, 32.186 de membri au obținut ajutoare nerambursabile în valoare de 1.075.157 de lei. Cu prilejul Zilei Internaționale a Persoanelor Vârstnice s-au oferit, încă din 2010, la 2.523 de membri ajutoare nerambursabile în valoare de 127.925 de lei.

Activitățile sociale, culturale, sport și socializare, constanțele unei asociații etalon

Activitățile sociale, culturale și sportive au fost și ele încununate cu premii și recompense din partea Casei. Doar în anul 2018 s-au remarcat 137 de participanți la concursurile de șah, cros și tenis de masă, dedicate persoanelor vârstnice cu rezultate notabile ce au primit ajutoare nerambursabile în valoare de 4.945 de lei, iar între anii 2010 - 2018 au obținut rezultate deosebite 1.752 de participanți recompensați cu premii în valoare de 66.500 de lei.

Astfel de evenimente au avut loc cu ocazia Zilelor Culturale ale Bârladului și Zilei Internaționale a Persoanelor Vârstnice. Din anul 2012 conducerea Casei a acordat o mai

Magazin economat

Activități culturale, simpozion la Sala Cuza

mare atenție activităților culturale, pentru susținerea acestora alocându-se 308.318 de lei până în anul 2018. În fiecare an, asociația celebrează Nunta de Aur a cuplurilor ce împlinesc 50 de ani de căsnicie, atât religios prin slujba la biserică, cât și printr-o petrecere special organizată cu invitați de seamă. Această tradiție a început în 2011 și se menține și astăzi.

Până în anul 2018, 1.002 familii au primit ajutoare în valoare de 54.275 de lei cu această ocazie deosebită. În perioada ianuarie 2010 - decembrie 2018 salonul de frizerie, a ajutat membrii la economisirea sumei de 435.512 de lei prin serviciile la care au apelat. Atelierul de croitorie a funcționat cu eficacitate, pe o perioadă de 8 ani pentru 7.068 membri având parte de servicii în valoare de 25.846 de lei. Deși magazinele noastre nu percep adaos comercial, produsele sunt de foarte bună calitate. În afară de magazinul din Bârlad, mai funcționează încă 13 astfel de magazine în comunele: Alexandru Vlahuță, Banca, Bogdănești, Ciocani, Epureni, Gherghești, Iana, Ivești, Perieni, Pogana, Puiești, Șuletea, Voinești.

În afară de sediul central, în cadrul a 12 sucursale sunt oferite servicii funerare a căror volum de desfacere cumulat ajunge la 248.964,47 de lei. Deoarece dorim să acoperim rezolvarea tuturor problemelor cu care se confruntă membrii, punem la dispoziție serviciile cabinetului juridic până acum susținând 3.313 de membri în soluționarea problemelor din anul 2010 până în 2018, consultanța specializată valorând 233.071 de lei. Cu scopul de a fi alături de familiile membrilor trecuți în neființă, asociația noastră își respectă angajamentul de a oferi ajutoare de deces în funcție de vechime. Aceste ajutoare au fost acordate la 6.802 de membri pe parcursul a 8 ani, în valoare de 4.651.257 lei.

Printre reușitele cu care ne mândrim se află organizarea de spectacole cu ocazia Zilei Mărțișorului, Zilei Armatei, Crăciunului, Zilei Femeii, în colaborare cu instituțiile din Bârlad precum Primăria, Cercul militar, Teatrul V. I. Popa, Protopopiatul, prin care am reușit să aducem pe scena din Bârlad artiști de talie națională și internațională. Pentru a încuraja socializarea și integrarea membrilor pensionari în activitățile cu caracter social, cultural, sportiv și recre-

ativ, Consiliul Director, a propus în anul 2015, înființarea Clubului Feminin mixt numit „Carul Mare”. Acesta o are ca îndrumător, coordonator și supraveghetor pe doamna Aneta Matei, membru delegat în Adunarea Generală a reprezentanților membrilor asociației, ce s-a făcut remarcată la activitățile de voluntariat. Astfel dorim să le mulțumim membrilor pensionari nelipsiți de la activitățile noastre și să îi includem și pe ei în organizarea evenimentelor de natură cultural-artistică.

Viitorul arată promițător

Eforturile prin care s-a constituit Casa de Ajutor Reciproc „Elena Cuza” și prin care se menține la standardele cele mai ridicate sunt dovada credinței populare că „Omul sfințește locul”. Sperăm în continuarea activității noastre cu același tonus și dorim ca asociația noastră să atragă mereu oamenii potriviți.

Dintre obiectivele cele mai importante pe care le urmărim în viitor enumerăm: menținerea în viitor a numărului de minim 33.000 de membri, construcția și reparația sediilor sucursalelor, continuarea organizării Nunții de Aur atât pentru membrii bărlădeni, cât și pentru cei din mediul rural, continuarea oferirii de ajutoare nerambursabile, continuarea promovării și organizării de activități cultural-artistice, dezvoltarea parteneriatului cu reprezentanții administrației publice locale pentru promovarea și susținerea proiectelor legislative care fac referire la drepturile persoanelor de vârstă a treia.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

SZASZ EMERIC,
președintele Asociației
C.A.R.P. Târgu Mureș

„Ajutând pensionarii și fiind alături de ei este bucuria pe care o avem zi de zi!”

Consiliul Director al Asociației C.A.R.P. TÂRGU MUREȘ

Uniunile de întraajutorare, o istorie de aproape 200 de ani! Izvoarele nescrise informează că pe Valea Mureșului, respectiv în Târgu Mureș și împrejurimi, au existat organizații sub formă de uniuni de întraajutorare încă din anii 1820-1825, ele fiind cea a zidarilor și a lemnarilor, iar la sfârșitul anului 1859 a existat posibilitatea de organi-

zare a unor asociații cu scop de întraajutorare, cu contribuția salariaților și a patronatelor. După anul 1900 apar acte legislative care stabilesc cadrul legal de organizare și funcționare al acestora.

Istoria Asociației C.A.R.P. Târgu Mureș s-a scris încă din anul 1912, pe când aceasta purta denumirea de Uniunea de Înarmorântare a Tinerilor Zidari. Mai exact, în 24 noiembrie 1912 a avut loc Adunarea Generală de constituire a Uniunii de Înarmorântare a Tinerilor

Zidari, în cadrul acesteia fiind aprobat și statutul său de organizare și funcționare.

În 1940, uniunea se reorganizează, schimbându-și denumirea în Uniunea de Înarmorântare și Ajutorare a Municipitorilor din toate branșele din Târgu Mureș și împrejurimi. O primă încercare de a împrumuta bani apare în aprilie 1959. Începând cu anul 1964, în colaborare cu O.J.T. Mureș, casa pensionarilor organizează mai multe excursii și spectacole pentru membrii casei, care con-

tribuiau cu o sumă de până la 30% din costul excursiilor, și până la 50% din costul biletelor la spectacol. La finele anului 1968 Casa Pensionarilor are în evidență circa 7.000 de membri. În 1972 apare Legea nr. 13 prin care se aprobă noul Statut Cadru al C.A.R.P. – urilor, pe bază căruia fiecare Casă a pensionarilor își adoptă, în funcție de specificul propriu, statutul. În cazul nostru, acesta a fost aprobat de Adunarea Generală din 22 februarie 1973. Evenimentele de la sfârșitul anului 1989 au dus la îmbunătățirea servirii membrilor, prin reorganizarea sectorului de contabilitate și înființarea mai multor casierii. Începutul anului 1990 debutează sub impulsul democrației și a statului de drept în ceea ce privește organizarea activității. Asociația C.A.R.P. Târgu Mureș își desfășoară activitatea pe baza unei organigrame și a unui Stat de funcții aprobat de Adunarea Generală a membrilor.

În 24 noiembrie 2017, am marcat împlinirea a 105 ani de

existență a Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor Târgu Mureș, printr-un spectacol artistic de excepție oferit de Ansamblul Popular Mureșul și o masă festivă. Cu această ocazie, a fost redactată și publicată Monografia Asociației C.A.R.P. Târgu Mureș.

Din 2019, ajutoarele rambursabile se acordă în condiții mai avantajoase

În prezent, Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor Târgu Mureș funcționează în baza Legii nr. 540/2002, a O.G. nr. 26/2000 și a Statutului propriu, fiind o organizație neguvernamentală, non-profit, apolitică, cu scop de caritate, întrajutorare mutuală și de asistență socială. Toate cheltuielile de organizare și funcționare sunt asigurate din resurse proprii. Asociația vine în sprijinul membrilor săi, acordând ajutoare rambursabile și nerambursabile în funcție de regulamentul aprobat de Consiliul Director. O importanță deosebită o constituie ajutoarele

acordate familiilor membrilor decedați, cuantumul acestora variind în funcție de vechimea în asociație. Dobânda contractuală la ajutoarele rambursabile a cunoscut un trend descendent în ultimii ani, iar începând cu 1 iunie 2019 ajutoarele rambursabile se acordă în condiții mai avantajoase, fie pe 12 sau 24 de luni. Suma maximă ce se poate acorda a crescut de la de 5 ori fondul, la de 8 ori fondul. Dobânda percepută pentru contractele pe 12 luni este de 10%, iar pentru cele pe 24 de luni este de 9% pe an. Dacă solicitantul ajutorului rambursabil îndeplinește condițiile prevăzute în regulamentul de acordare a ajutoarelor rambursabile, suma solicitată i se eliberează în aceeași zi, sau cel târziu în următoarea zi lucrătoare. Împrumuturile se acordă cu sau fără giranți, în funcție de suma solicitată și condițiile îndeplinite. Scadența contractelor de ajutor rambursabil se calculează de la data încheierii acestora, iar restituirea se face conform graficului de rambursare. Ajutoarele rambursabile se acordă din fondul social al asociației, acesta fiind folosit exclusiv în acest scop. În ceea ce privește ajutoarele nerambursabile acestea se acordă în funcție de prevederile regulamentului, ținându-se cont de veniturile solicitanților, precum și de nevoile acestora.

O echipă puternică pentru un C.A.R.P. puternic

Situația financiară a C.A.R.P. Târgu Mureș este una stabilă, având posibilitatea de deservire curentă și continuă a tuturor solicitărilor. În prezent numărăm aproximativ 9.000 de membri, și sperăm ca prin toate

Comitetul Director: LADISLAU MOLDOVAN, IOAN RUSU, ILEANA MORENT, SZASZ EMERIC, ȘTEFAN BOGDAN

brilor C.A.R.P. Târgu Mureș. Amintim aici colaborarea cu: Farmacia „Ecofarmacia”, care lunar acordă pentru 10 membri C.A.R.P. cu pensii sub 700 de lei medicamente gratuite în valoare de 100 de lei, pentru fiecare; Alpha Bank, care a contribuit pentru buna organizare a diferitelor evenimente prin sponsorizări; Cabinetul stomatologic din curtea sediului asociației, unde membrii C.A.R.P. beneficiază de 10% discount la manoperă, și diferite promoții la proteze dentare; Servicii de optică medicală la sediul C.A.R.P., prin care membrii noștri beneficiază de consultații oftalmologice gratuite cu aparatură computerizată, oferite de specialiști în domeniu, și prețuri speciale la lentilele și ramele de ochelari.

activitățile și acțiunile noastre să atragem un număr mare de noi membri. Activitatea Casei se desfășoară într-o atmosferă normală de muncă, colegială, respectuoasă, cu respectarea prevederilor Statutului, a disciplinei financiare și a legislației în vigoare. Conducerea operativă a asociației este asigurată de Consiliul Director, care este format din 5 membri aleși pe o perioadă de 4 ani de către Adunarea Generală. Președintele și vicepreședintele sunt numiți de membrii consiliului.

Din componența actualului consiliu director fac parte: Szasz Emeric - președinte, Morent Ileana - vicepreședinte, Rusu Ioan - consilier, Moldovan Ladislau - consilier, Bogat Ștefan – consilier. Activitatea financiar-contabilă este coordonată de contabilul-șef, Mihaly Daniela-Ramona, care are în subordine șapte angajați în funcții de execuție. Verificarea activității financiar-contabile aparține Comisiei de Cenzori, alcătuită din 3 membri cu experiență și pregătire economico-financiară, aleși de adunarea generală pe o perioadă de 4 ani. Componența comisiei de cenzori este următoarea:

Surdea Victor – cenzor-șef, Miculi Nicolae - cenzor, Crăciun Ioan – cenzor. Legalitatea activității asociației, apărarea intereselor asociației în fața instanțelor de judecată, precum și opiniile juridice necesare în procesul decizional sunt asigurate prin consilierul juridic Nițulescu Florin Silviu.

Conform organigramei, în funcții de execuție își desfășoară activitatea 7 persoane cu experiență în domeniul economic, și anume: Cismaș Daniela, Moldovan Kinga-Iringo, Fodor-Doboș Tunde-Viorica, Gliga Loredana, Szakacs Maria-Eva, Molnar Erzsebet și Frîncu Ana.

Activitatea de creditare susținută de o bogată paletă de servicii sociale

Pe lângă acordarea împrumuturilor, o preocupare permanentă a consiliului director și a personalului o constituie urmărirea rambursării acestora în termenul contractual precum și a recuperării restanțelor. Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor Târgu Mureș a dezvoltat parteneriate cu diferite companii private, cu scopul de a oferi facilități mem-

Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor Târgu Mureș acordă membrilor săi, gratuit, consultații juridice, consultații privind acordarea drepturilor de pensie, modul de calcul al acestora, precum și informații privind legislația muncii.

Socializare, excursii și un club destinat senioarelor

În ce privește activitatea social-culturală a Asociației C.A.R.P. Târgu Mureș, aceasta organizează excursii în diferite regiuni ale țării. Scopul acestora este cunoașterea istoriei zonei, a obiceiurilor populare și culturale și bineînțeles, vizitarea obiectivelor turistice de interes. Totodată, prin aceste excursii urmărim să satisfacem nevoia de socializare a membrilor noștri, crearea de legături de prietenie și având sentimentul

Excursie la Săpânța, Maramureș

nimentelor dedicate pensionarilor.

Obiectiv prioritar, atragerea de noi membri

Avem o pagină de facebook prin care aducem la cunoștința vizitatorilor noștri diferite informații cu privire la activitatea C.A.R.P.-ului și promovăm activitățile social-culturale pe care le organizăm pentru membrii noștri. Satisfacția și bucuria pe care le resimțim zilnic, ajutând pensionarii târgumureșeni și fiind alături de ei, sunt neprețuite și ne dau impulsul de a fi dedicați muncii noastre și de a ne continua misiunea de a depune toate eforturile pentru a face și mai multe lucruri frumoase pentru membrii noștri. Un obiectiv prioritar al asociației noastre îl constituie atragerea de noi membri, în special tinerii pensionari. În acest sens dorim înființarea unui site web al asociației care să prezinte toate informațiile de interes despre C.A.R.P. Târgu Mureș.

Un proiect de anvergură aflat în analiza consiliului director este dezvoltarea Asociației C.A.R.P. Târgu Mureș și în zonele aflate în afara orașului, prin înființarea unor subcentre în localitățile unde se regăsesc un număr mare de membri pentru a fi mai aproape de aceștia. În încheiere, dorim să menționăm faptul că Asociația C.A.R.P. Târgu Mureș a devenit de-a lungul timpului o mare familie a pensionarilor târgumureșeni, iar colectivul asociației noastre se dedică consolidării acestei familii, pentru a îmbunătăți viața membrilor noștri și nu în ultimul rând, pentru a le aduce un zâmbet pe chip.

că împreună suntem o mare familie.

De mare succes au fost excursiile organizate în zona Maramureșului, Valea Prahovei, zona Banatului și diferite zone din Ardeal (Turda, Cluj, Sibiu, Sovata, Praid). Un obicei al Asociației C.A.R.P. Târgu Mureș constă în vizitarea târgurilor de Crăciun din diferite orașe ale țării. În activitățile socio-culturale includem și activitatea clubului Femina. Clubul Femina a luat naștere în anul 2018 la inițiativa vicepreședintelui asociației, doamna Morent Ileana, susținută în acest demers de către Consiliul Director.

Scopul clubului își are izvorul în necesitatea de socializare a doamnelor, membre C.A.R.P., care reprezintă aproximativ o pondere de 70% din numărul total de membri. Întâlnirile clubului sunt bilunare iar în cadrul acestora sunt sărbătorite zilele de naștere ale participantelor, de asemenea, sunt abordate teme de interes pentru doamne împreună cu invitați specialiști, sunt organizate diferite ateliere prin care

într-un mod plăcut provocăm îndemânarea participantelor (de exemplu confecționarea de ornamente de Crăciun). Se vizitează obiectivele importante ale orașului nostru, se organizează diferite concursuri (de exemplu concurs de bancuri), au loc prezentări medicale și de produse, toate cu scopul de a stimula socializarea și de a păstra o viață activă în rândul pensionarelor târgumureșene.

Celebrăm anual împreună cu membrii noștri evenimentele importante, cum ar fi: ziua de 8 martie, Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice, Revelionul - prin organizarea de mese festive la restaurant și oferirea de momente artistice, la prețuri modice cuprinse între 15 lei și 35 de lei.

Un sprijin important în buna derulare a activității social-culturale a Asociației C.A.R.P. Târgu Mureș l-am primit din partea Primăriei Târgu Mureș care ne asigură posibilitatea de a obține diferite facilități în organizarea excursiilor și totodată ne-au ales ca partener în organizarea și derularea eve-

Stop risipei alimentare. Ajutați-i pe cei nevoiași!

Jurnalist
Ionuț CRIVĂȚ

Consumăm mai mult decât producem, iar din ceea ce achiziționăm pentru consum, mai mult de jumătate, procentual, aruncăm la gunoi. Risipa alimentară a atins cote alarmante, în vreme ce sărăcia și lipsa posibilităților financiare pentru o anumită categorie de persoane a crescut direct proporțional. Ce facem?

Domnule Gabriel Sescu, ce reprezintă pentru dumneavoastră și implicit pentru asociația pe care o conduceți afilierea la Federația Europeană a Băncilor pentru Alimente?

Încă de la început am preferat să mergem pe un drum bătătorit de către alte organizații din țări europene, care fac această muncă de peste 35 de ani. Astfel, am încercat să folosim la maximum experiența pe care ei au acumulat-o. Pentru că toate băncile europene (din Germania, Grecia, Italia, Franța, Elveția etc.) sunt reunite în această federație, inevi-

tabil ne-am dorit și noi să devenim parte din această mare organizație. Pentru noi, ca bancă pentru alimente, această afiliere înseamnă o recunoaștere a muncii și a modului în care operăm. Următorul pas este apariția în România a mai multor bănci regionale funcționale, care împreună să se unească în cadrul unei Fundații/Federații naționale. În prezent funcționăm în București, Cluj și Roman. Urmează Timișoara, dar și alte locații.

În condițiile în care fenomenul risipei alimentare este tot mai accentuat, demersul întreprins de dumneavoastră este mai mult decât necesar...

Eu fiind asistent social și lucrând mai bine de 20 de ani în cadrul sectorului ONG am venit în contact cu multe variante prin care persoanele nevoiașe erau ajutate. Însă, mi-am pus problema modului în care sunt ajutate persoanele nevoiașe din țările Uniunii Europene, pentru că

Banca pentru Colectarea și Distribuția Alimentelor a luat ființă în anul 2016 și este un serviciu social ce colectează gratuit bunuri de consum - alimente și produse de igienă personală, într-un spațiu special, le triază și le livrează imediat și gratuit partenerilor.

Această bancă luptă împotriva risipei alimentare, sărăciei și excluziunii soci-

ale, sprijinind organizațiile caritabile care sunt în contact direct cu persoanele defavorizate. Inițiativă, deja dezvoltată în țări din Europa, constă în recuperarea sistematică a produselor alimentare comestibile, care din diverse motive și-au pierdut valoarea economică de piață și redistribuirea acestora persoanelor aflate în dificultate.

acesta este drumul pe care noi, ca țară, ni l-am asumat. Dacă până acum 10-15 ani foarte multe ajutoare veneau din afara țării, am încercat să văd cum se descurcă țări ale UE, de unde au resurse pentru programele sociale. Pasul cel mai important a fost realizarea unei structuri unice. Banca pentru Alimente oferă o garanție companiilor care vor să dea produse, să intre în zona reducerii risipei alimentare. Lucrurile sunt

cu mult simplificate. Compania este liniștită că produsele nu ajung în altă parte decât în programe sociale.

Asociația C.A.R.P. „OMENIA” București este unul dintre partenerii de încredere ai Băncii pentru Alimente. Cum a început acest parteneriat?

Asociația dumneavoastră a fost partener al Băncii pentru

Alimente încă de la început iar colaborarea a fost și este foarte bună, noi am reușit să oferim cantități din ce în ce mai mari și mai variate de produse care ajung prin dumneavoastră, prin Centrul de zi al asociației, la vîrstnicii nevoiași care reușesc cu greu să-și asigure un minim de trai. Activitatea de protecție socială pe care o desfășurați este admirabilă și, totodată, un exemplu de bună practică pentru alte organizații.

Europa îmbătrânește!

România este pregătită?

Europa are cel mai înalt grad de îmbătrânire demografică față de celelalte continente, atingând deja un stadiu critic. Conform Eurostat în 2017, 19% din populația UE avea vârsta de peste 65 de ani, cu 2,4% mai mult, comparativ cu 10 ani în urmă. La nivelul UE, rata de dependență a persoanelor vârstnice a crescut cu 4,7 % în ultimul deceniu (de la 25,2 % în 2007 la 29,9 % în 2017).

România se confruntă cu aceeași problemă demografică specifică UE - declinul populației totale, creșterea ponderii populației vârstnice și a duratei medii a vieții, însă, nivelul mai scăzut al performanțelor economiei face ca resursele să fie mai reduse și impactul social estimat să fie mai mare. Prognozele demografice arată că vom asista în deceniile următoare la o expansiune rapidă și masivă a populației vârstnice, populația de 60 de ani și peste, urmând a crește de la 4,2 (2005) la 6,5 milioane (2050) (*Declinul de-*

Asociația Four Change este cu siguranță o organizație cu un cuvânt de spus în domeniul social și al îngrijirilor la domiciliu acordate persoanelor vârstnice. Începând cu anul 2013, împreună cu alte organizații, pune bazele Rețelei Seniori Net – Rețeaua Furnizorilor de Servicii de Îngrijire la Domiciliu din România, la care Federația Națională "OMENIA" a C.A.R.P.-urilor din România este membră, promovând alături de zeci de asociații la nivel național politicile publice pentru o îmbătrânire demnă. În prezent, Asociația Four Change implementează proiectul „Servicii sociale pentru fiecare vârstnic – pachet de achiziții de servicii în fiecare comunitate” care are ca scop creșterea capacității organizațiilor neguvernamentale care furnizează servicii sociale destinate persoanelor vârstnice de a formula și propune politici publice ce vizează stimularea contractării sociale în vederea dezvoltării de servicii sociale pentru vârstnici. Alăturat, un material elaborat de către colegii noștri de la Asociația Four Change care prezintă o serie de date importante despre situația demografică alarmantă a României și perspectivele de dezvoltare a politicilor publice pentru seniori. (Ionuț ARDELEANU)

mografic și viitorul populației României, Ghețău, 2007).

Aproximativ 212.000 de bătrâni (sau 6,5% dintre persoanele de 65 de ani și peste) se confruntă cu limitări serioase sau totale, dar nu beneficiază de ajutorul familiei și, prin urmare, au nevoie de sprijin pen-

tru realizarea activităților lor zilnice. Dintre aceste persoane, 68.200 locuiesc singure, 127.000 au 75 de ani și peste și 47.300 sunt persoane singure de 75 de ani și peste. Deși avem aprobate două strategii naționale care se referă la persoanele vârstnice, respectiv, Strategia Națională privind in-

nătate și pe cel de îngrijire în regim rezidențial, este necesară crearea, atât în mediul urban, cât și în rural, a unei rețele ample de servicii sociale și socio-medicele destinate persoanelor vârstnice aflate în situații de dificultate, servicii care, prin inovare și o mai mare flexibilitate să permită o permanentă revizuire și adaptare la nevoile comunității, în raport cu resursele materiale și umane disponibile.

În acest context, în cadrul proiectului „Servicii sociale pentru fiecare vârstnic – pachet de achiziții de servicii în fiecare comunitate”, partenerii Fundația de Sprijin Comunitar, Asociația Four Change și Universitatea Danubius din Galați își propun să crească capacitatea ONG-urilor furnizoare de servicii pentru vârstnici pentru ca acestea să contribuie activ și participativ la accelerarea CONTRACTĂRII SOCIALE a serviciilor dedicate vârstnicilor prin formularea și promovarea la nivel local/regional/național a legislației terțiare în sfera achizițiilor de servicii sociale. Prin caracterul ei juridic și aplicabilitatea la nivel local/regional/național, legislația terțiară reprezintă o politică publică esențială în procesul de implementare a legii achizițiilor publice adoptată de Guvernul României. Astfel, la sfârșitul lunii noiembrie 2018, a fost lansată „*Analiza privind situația achizițiilor de servicii sociale dedicate persoanelor vârstnice*”, document elaborat în contextul în care problematica persoanelor vârstnice nu reprezintă încă o prioritate pe agenda politică, deși semna-

cluziunea socială și reducerea sărăciei și Strategia Națională privind persoanele vârstnice și îmbătrânirea activă, nu există obiective clare privind dezvoltarea continuă și coordonată a serviciilor socio-medicele și nici decizii concrete de alocare bugetară pe termen lung, în raport cu nevoile identificate. La nivelul comunităților (mai ales cele rurale) nu există echipe multi-disciplinare de profesioniști care să abordeze într-o manieră integrată nevoile persoanei asistate (asistent social, personal medical, asistenți personali, psihologi,

îngrijitori la domiciliu, etc.). De aceea este nevoie de o politică publică pentru a facilita accesul la finanțare atât a ONG-urilor cât și a APL-urilor în vederea unei dezvoltări unitare, pe tot teritoriul țării, a unor servicii profesionale pentru persoanele vârstnice.

Aproximativ 6-7% din populația în vârstă a României are nevoie de servicii de îngrijire la domiciliu, însă doar 0,23% beneficiază efectiv de astfel de servicii.

Pentru a reduce presiunea pe familie, pe sistemul de să-

lele de alarmă cu privire la impactul îmbătrânirii demografice sunt cunoscute de cel puțin 10 ani. Creșterea pensiilor, fără o dezvoltare echilibrată a serviciilor de suport pentru persoanele vârstnice (inclusiv a serviciilor de îngrijire de lungă durată), conduce progresiv la o povară nesustenabilă pentru bugetul de stat. Având în vedere țintele asumate de către România prin Strategia pentru consolidarea administrației publice 2014 – 2020 (SCAP), Strategia națională în domeniul achizițiilor publice și Strategia Națională privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei 2015 - 2020, se impune ca necesitate, dezvoltarea unor SOLUȚII URGENTE pentru aplicarea dispozițiilor normative referitoare la achiziția de servicii sociale pe fondul lipsei unor norme metodologice de implementare sau a unor ghiduri și metodologii.

Pe baza unor studii anterioare și pe baza datelor culese până la acest nivel de analiză, în elaborarea cercetării, s-a pornit de la următoarele ipoteze:

❑ Furnizorii ONG-urile de servicii pentru persoanele vârstnice utilizează, într-o mică măsură, prevederile Legii nr. 98/2016;

❑ Autoritățile locale nu utilizează, decât într-o mică măsură, Legea nr. 98/2016 pentru achiziția de servicii sociale;

❑ Motivul pentru care ONG-urile nu utilizează acest mecanism este acela că nu există experți la nivel de organizație pentru a-l utiliza;

❑ Achiziția de servicii sociale pentru persoanele vârstnice nu constituie o prioritate pentru autoritățile locale;

❑ Profesioniștii din ONG-uri au nevoie de instruire în ceea ce privește achiziția de servicii sociale prin intermediul Legii nr. 98/2016.

ONG-urilor licențiate în a oferi servicii sociale și socio-medicale pentru persoanele vârstnice și Autorităților Publice Locale le-au fost aplicate chestionare, realizându-se totodată și interviuri cu 18 specialiști în domeniu. Un număr de 90 de ONG-uri și 342 de APL-uri au răspuns la chestionare.

În urma analizei răspunsurilor primite, atât de la reprezentanții ONG-urilor, cât și de la cei ai APL-urilor, se pot sublinia următoarele aspecte importante referitoare la situația achizițiilor de servicii sociale în România:

1. Dacă ONG-urile au raportat în proporție de 69% că nu cunosc deloc sau cunosc parțial prevederile Legii 98/2016, reprezentanții APL cunosc această lege în proporție de 58,93%;

2. Deși APL-urile cunosc această lege, nu o aplică în achiziția de servicii sociale;

3. Atât ONG-urile, cât și APL-urile invocă motivul LIPSEI FONDURILOR și NORMELE NECLARE ale legii în relație cu dificultatea achiziției serviciilor sociale;

4. Ambele „părți” spun că nu au persoane specializate în instituție care să se ocupe de achiziția de servicii sociale pentru persoanele vârstnice.

De ce este nevoie de o politică publică în domeniul achizițiilor de servicii sociale și socio-medicale pentru persoanele vârstnice? Pentru că cererea pentru aceste servicii va crește

considerabil în următorul deceniu și pentru că va crește presiunea asupra sistemului de pensii, asupra sistemului medical și social.

În acest moment, la nivel UE, achiziția (contractarea) de servicii sociale este privită ca soluție pentru rezolvarea cu succes a unor probleme comunitare, de interes public, de la servicii sociale la proiecte complexe de dezvoltare socio-economică.

Instrumentul cel mai important pentru creșterea accesului la contractarea socială a serviciilor sociale pentru persoanele vârstnice îl deține administrația publică locală/județeană. Sectorul ONG își face masiv simțită prezența la nivel local, aducând o contribuție importantă la soluționarea problemelor identificate și aflate pe agenda publică.

Astfel, rezultatele analizei vor sta la baza unei propuneri de politică publică care să faciliteze dezvoltarea sectorului de servicii sociale și socio-medicale pentru persoanele vârstnice, într-un mod unitar, pe tot teritoriul României.

*Proiectul este cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020 și are ca scop creșterea capacității organizațiilor neguvernamentale care furnizează servicii sociale destinate persoanelor vârstnice de a formula și propune politici publice ce vizează stimularea contractării sociale în vederea dezvoltării de servicii sociale pentru vârstnici, în fiecare comunitate din România.

Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice, „O călătorie către egalitate”

Sociolog
Ionuț ARDELEANU

Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice se apropie cu pași repezi, iar anul acesta, tema aleasă de Organizația Națiunilor Unite pentru celebrarea zilei de 1 octombrie este „O călătorie către egalitate”, aliniat la Obiectivul 10 de Dezvoltare Durabilă care își propune să reducă inegalitățile. Create de către Organizația Națiunilor Unite, obiectivele de dezvoltare durabilă sunt un set de ținte legate de dezvoltarea internațională pe viitor și promovate la nivel mondial.

În acord cu aceste ținte globale, Platforma Europeană AGE a inițiat campania #Îmbătrânire Echitabilă și a dezvoltat un set de instrumente pentru a ajuta asociațiile de seniori în organizarea unor acțiuni în perioada 30 septembrie - 6 octombrie.

Campania #Îmbătrânire Echitabilă are ca scop creșterea gradului de conștientizare despre discriminarea legată de vârstă ca un fenomen periculos și dăunător care îmbracă forme diversificate. În acest an, inițiatorii campaniei își propun schimbarea modului în care sunt percepute persoanele în vârstă și

Ziua internațională a persoanelor vârstnice este marcată, în fiecare an, la 1 octombrie pentru promovarea drepturilor persoanelor de vârstă a treia, prin încurajarea de a participa activ la viața economică, politică, socială și culturală, dar și pentru promovarea unei imagini pozitive a îmbătrânirii, lipsită de discriminare, prin incluziune socială. Sărbătoarea vârstnicilor a fost instituită la 14 decembrie 1990 de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite, în baza Rezoluției nr. 45/106. A fost inițiată în 1982 prin elaborarea unui Plan internațional de acțiune privind ajutorarea persoanelor în vârstă. Planul a fost adoptat în același an de către Adunarea Mondială privind Îmbătrânirea și aprobat de către Adunarea Generală a ONU.

îmbătrânirea în societățile noastre. Astfel, campania din acest an va avea ca scop distrugerea stereotipurilor legate de persoanele în vârstă ca fiind pasive și dependente prin activism vizibil chiar de către seniori! Mesajul cheie al campaniei este că discriminarea pe motive de vârstă poate duce la marginalizarea persoanelor în vârstă, sărăcie și abuz și are efecte negative asu-

pra sănătății. Printre activitățile propuse de inițiatori în perioada campaniei #ÎmbătrânireEchitabilă se numără: conferințe de presă, grupuri de discuții în comunitate, marșuri sau flashmob-uri în spații publice, expoziții foto în care persoanele vârstnice pot avea un cuvânt de spus sau pot împărtăși o imagine a îmbătrânirii cu care se raportează, campanii de social media etc

Dezvoltarea durabilă în trecerea spre un nou sistem economic

Economist
Irina ANDREI

Obiectivul cheie al Organizației Națiunilor Unite pentru dezvoltare durabilă privind agenda anului 2030, propus de Națiunile Unite la finele anului 2015, este eradicarea sărăciei la nivel global, pe baza obiectivelor de dezvoltare ale mileniului, adoptate în anul 2000. Aceste obiective pot asigura echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile: de mediu, social și economic, acoperind domenii cum ar fi sărăcia, inegalitatea, sănătatea, securitatea alimentelor, creșterea economică, schimbările climatice, ocuparea forței de muncă, infrastructura, gestionarea durabilă a resurselor umane. În urma discuțiilor, Comisia Europeană

a propus dublarea resurselor bugetare pentru sectorul social, unde intră antreprenoriatul social, precum și finanțarea infrastructurilor sustenabile.

În perioada 6-8 iunie s-a desfășurat a 7-a ediție a Conferinței Internaționale de Cercetare a Economiei Sociale CIRIEC 2019. Aceasta se desfășoară pentru prima dată în Europa Centrală și de Est așa cum spunea și președintele Comunității Științifice a CIRIEC de la Universitatea Québec, doamna Marie Bouchard: „*Este o premieră pentru o țară fost comunistă (...)*”. Această ediție a avut tema “*Economia socială și solidară: Spre un nou sistem economic*”, l-a avut ca invitat în sesiunea plenară pe domnul Gheorghe CHIOARU, președintele Federației Naționale “OMENIA” a C.A.R.P.-urilor din România, care a vorbit despre

viziunea Federației Naționale “OMENIA”, care s-a dezvoltat de-a lungul timpului, precum și despre provocările și oportunitățile acestui drum. La masa plenară, domnul Gheorghe CHIOARU i-a avut alături pe domnul Adrian MORAR, director general, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP; doamna Raluca OURIAGLI, RISE – Rețeaua Română de Întreprinderi Sociale pentru Integrarea Muncii; doamna Diana CERTAN, Organizația umanitară CONCORDIA și, nu în ultimul rând președintele Bernard THIRY, director CIRIEC, precum și profesorul, José Luis Monzón CAMPOS, Universitatea din Valencia, Spania CIRIEC - España.

Cuvântul de deschidere l-a avut domnul Alain Arnoud, președinte CIRIEC spunând: „Pentru comunitatea CIRIEC, economia socială și solidară

(ESS) nu joacă un rol marginal, în sensul în care, de pildă, ar repara greșeli etice pe plan social. Ci, dimpotrivă, în unele țări ESS contribuie la creșterea PIB și joacă un rol semnificativ în dezvoltarea unor sectoare economice, cum ar fi cel agricol, al IMM-urilor sau cel bancar”.

Andrew Allimadi, United Nation Departament of Economic and Social Affairs, UNDESA, spunea în prima zi de conferință că: “totul de la sărăcie pleacă. De cele mai multe ori sărăcia

este cauza bolilor, a inegalității crescânde dintre oameni și țări – ceea ce ne îngrijorează -, a lipsei de educație și a multor alte probleme cu care ne confruntăm.”

În deschiderea acestei sesiuni a fost invitat rectorul Universității din București, domnul Mircea DUMITRU care a afirmat în deschidere că “tematica acestei conferințe este extrem de importantă pentru ce se întâmplă în Europa și în lume”.

Tot în deschidere a fost

atinsă și problema financiară, iar pentru următorul exercițiu financiar ce va avea loc în perioada 2021 – 2027, Comisia Europeană a propus dublarea resurselor bugetare pentru sectorul social, unde intră antreprenoriatul social, precum și finanțarea infrastructurilor sustenabile.

Conferința a fost organizată de Centre International de Recherches et d'Information sur l'Economie Publique, Sociale et Coopérative în colaborare cu afiliatul său din România, Asociația Laboratorului de Solidaritate, doamna Ancuța VAMEȘU și partenerii locali Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, doamna profesor doctor Mihaela LAMBRU și Școala Națională de Științe Politice și Administrative, Facultatea de Management și Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile.

Bunicii, părinți pentru a doua oară!

Economist
Istvan FEKETE

Dintre toate persoanele care sunt prezente în jurul nostru, bunicii sunt cel mai des o alegere foarte agreată de către părinți, fie pentru a-l lăsa pe copil în grija lor, fie pentru a-l educa în mare parte pe acesta sau pur și simplu doar pentru a le cere sfatul. Bunicii transmit valorile și tradițiile moștenite la rândul lor de la părinți.

Bunicii fac parte din familie și ei sunt la rândul lor părinți, astfel că au experiența și capacitatea de a putea îngriji un copil sau mai mulți. Aceștia reprezintă generația unor vremuri trecute, în schimb părinții sunt conectați la viața modernă și alertă din prezent, astfel pot apărea situații de conflict generate de opinii și păreri diferite în creșterea și educația copiilor. Spre deosebire de părinți, care au exigențe față de copiii lor, bunicii nu așteaptă nimic în schimb. Aceștia au tot timpul din lume pentru a acorda atenție micuților, iar răbdarea lor o depășește cu mult pe cea a părinților. Copilul se simte astfel în siguranță, iar casa bu-

nicilor devine un loc de refugiu și de protecție.

Cei care nu au bunicii simt ruperea de trecut, de istoria familiei

Bunicii transmit valorile și tradițiile moștenite la rândul lor de la părinții lor, împărtășesc cunoștințele acumulate de-a lungul vieții, povestesc amintirile și experiențele mai mult sau mai puțin amuzante prin care au trecut, iar toate aceste lucruri reprezintă subiecte fascinante de ascultat la „gura sobei” pentru nepoți. Poveștile, întâmplările, istoriile, pildele bunicilor sunt încărcate de emoție și de datorită spirituală de a fi ascultate și de cei mai tineri membri ai familiei pentru a-și cunoaște originile și strămoșii. Bunicii sunt cei care asigură continuitatea spirituală a familiei, transmitând tot ceea ce înseamnă valori ale familiei și conservând specificul în ciuda schimbărilor ce apar de la

generație la generație. S-a dovedit științific că prezența bunicilor în viața nepoților are efecte benefice asupra ambelor părți, copiii devin mai rezistenți emoțional, învață mai bine, relaționează mai ușor și au încredere mai mare în sine, iar de cealaltă parte, cercetările sugerează că bunicii care petrec timp cu nepoții lor adaugă o medie de cinci ani în viața lor.

Ajutorul unor bunicii este extraordinar, atât timp cât bunicii își înțeleg foarte bine rolul: acela de bunicii pentru cei mici și ajutor pentru părinții lor. Absența totală a bunicilor înseamnă ruperea de trecut, de istoria familiei.

Majoritatea bunicilor au ieșit deja la pensie, așa că au suficient timp pentru a sta cu nepoții. Sunt și bunicii care încă muncesc, dar au timp măcar în weekend să petreacă, câteva ore în parc cu nepoții. Sunt bunicii aflați la distanță dar care vin periodic să își vadă nepoții. Există însă și bunicii cu normă întreagă care trebuie să înlocuiască părinții plecați la muncă în străinătate, astfel că acest nou fenomen al migrației are într-un fel efecte benefice care țin de bunăstarea materială a copiilor, însă are și efecte negative mult mai mari, datorate despărțirii de părinți...

Provocările statutului de bunic-părinte

Bunicii nu pot lua locul părinților și nu pot fi substituit permanent al acestora, ei trebuie să fie sursa de inspirație și să-i transmită încredere, să-i acorde timp și să-l asculte cu atenție implicându-se activ în formarea lui, să aiba rol de sfătuitor, să-i ofere sprijin fără a-l judeca sau certa, astfel încât copilul să vadă în bunic un prieten adevărat, nu un străin, acestea sunt marile provocări ale statutului de bunic-părinte. Este foarte dificilă situația acestor copii care ajung să fie lăsați în grija bunicii care se transformă în părinții lor prin rolul pe care îl au zi de zi.

Aceste schimbări generează confuzie, senzația de abandon a copilului și teama că ar putea pierde și acești bunici, care de fapt devin noii părinți. În situația în care minorii rămân o perioadă de timp fără prezența unui părinte, bunic sau a unui alt adult care să le ușureze activitatea casnică, de întreținere, care să-i supravegheze și să-i susțină mai ales la nivel afectiv în acțiunile pe care ei le

întreprind, s-a dovedit a avea efecte negative la nivel emoțional și la nivel comportamental.

Există cazuri în care aproape tot timpul liber al copiilor este ocupat cu treburile casnice, devenind o povară pentru ei înlocuirea temporară a părinților în ceea ce privește întreținerea gospodăriei. Pentru unii dintre copii situația rămâne aceeași și în cazul în care locuiesc cu bunicii.

Însă, pentru cei mai mulți dintre cei care locuiesc cu bunicii situația s-a dovedit a fi mai bună în sensul că bunicii participă la majoritatea activităților de întreținere a gospodăriei lăsându-le copiilor posibilitatea să își petreacă timpul liber așa cum doresc ei.

Situația copiilor depinde în mare măsură de relația care se stabilește între ei și cei care îi au în îngrijire și de relația care se stabilește între ei și părinții plecați. Rolul și influența pe care o are mai ales relația cu părinții, asupra comportamentului și bunei dezvoltări a copiilor s-au dovedit a fi foarte importante, astfel se poate spune că părintele care este plecat

la muncă în străinătate are o responsabilitate și mai mare în relația pe care o stabilește cu propriul copil.

Dragostea, răbdarea și înțelegerea, calități pentru vârsta a treia

Abilitățile și hobby-urile bunicii îi ajută pe copii să afle ce le place, astfel în cazul în care unui bunic îi place să facă diverse activități gospodărești și implică nepotul în aceste activități îl poate învăța să iubească procesul de a face lucrurile cu propriile mâini și astfel lucrând împreună le insuflă, un sentiment de responsabilitate și împlinire și care îi ajută să formeze o legătură foarte puternică între cei doi.

De asemenea, o bunică căreia îi place să gătească, să tricoteze sau să facă prăjituri poate transmite aceste abilități copiilor. Aceste aspecte îi ajută pe copii să învețe lucruri de valoare care să le placă și care să le țină mintea și mâinile ocupate. În același timp bunicii pot face lucruri care înseamnă foarte mult pentru acel copil, cum ar fi un hobby preferat sau să-l ia cu ei la cumpărături ori să meargă împreună într-un loc preferat.

Cel mai important lucru de realizat pentru bunicii deveniți părinți pentru a doua oară, cu voie sau fără voie, deși pare destul de greu de obținut, dar totuși nu imposibil este ca acești copii să primească dragoste, răbdare și înțelegere, astfel încât lipsa părinților să nu fie chiar atât de acută încât să se simtă vinovați sau abandonați și să cadă în extreme de unde va fi foarte greu de revenit, poate chiar imposibil...

Vizita familiei regale a României la Bruxelles în perioada 10-12 mai 1924

Economist
Alina PERJOIU

Evenimentul despre care discutăm vine într-un moment în care în România se simțea nevoia unei recunoașteri pe scena relațiilor internaționale. Trebuie avut în vedere faptul că, după primul război mondial și reîntregirea României, era necesară o acceptare a noi situații din partea statelor europene. Eforturile în această direcție s-au desfășurat la nivelul relațiilor culturale, prin propagandă, dar și în planul diplomatic. Un turneu de amploare al familiei regale a României constituia un mod de a face cunoscută situația actuală a țării.

Astfel, vizita la Bruxelles din perioada 10-12 mai 1924 s-a încadrat într-un turneu oficial în Europa Occidentală în țări aliate și prietene (Franța, Belgia, Marea Britanie și Elveția). Tratatul în privința numărului vizitelor și a perioadelor în care cuplul regal ar fi trebuit să se încadreze au început încă din 1923. Motivația conceperii unui eveniment de o asemenea amploare rezidă în necesitatea

proiectării unei imagini cât mai bune a României proaspăt reîntregite pe scena politică internațională. Un asemenea proiect a fost, cel mai probabil, considerat ca fiind benefic de către autoritățile românești, de opinia publică românească.

Articolele publicate erau în mare parte contradictorii, făcând deseori referire la divergențele de ordin financiar dintre guvernul belgian și cel român (spre exemplu, „Adevărul” din 24 februarie 1924 făcea referire la blocarea unor acțiuni ale Băncii Belgiene pentru Străinătate Metropole). Exceptând vizita în Franța care avea ca temei amicitia tradițională dintre cele

două state și interesul comun al apărării tratatelor, fiecare vizită a fost, de altfel, dată drept anulată în mai multe rânduri.

Unul dintre rapoartele premergătoare acestei vizite solicita o bună organizare având în vedere, în mod special, interesele financiare pe care Belgia le avea în România. Ziarul „Adevărul” menționa, încă din cursul vizitei la Berna, că presa belgiană a început să publice articole și medalioane referitoare la personalitățile regelui și reginei României în scopul incitării atenției opiniei publice.

Discursul de bun venit aprobat de regele Albert făcea referire la sentimente de simpatie

față de acest popor curajos, crud atins, ca și cel belgian de violența războiului, de invazia și dominația dușmanului. Cu toate acestea, România a ieșit din război întregită și mai puternică. Ferdinand a avut rara binecuvântare de a vedea toți copiii patriei sale în cuprinsul acestor granițe mărite. De asemenea, el aducea omagii reginei care, cu grația, talentul și devotamentul său a cucerit admirația lumii întregi.

Statul român a oferit decorații. Spre exemplu, domnul De win, arhitect, a primit Crucea de Ofițer al Ordinului Coroanei. Numărul limitat de decorații a dus la unele nemulțumiri. La rândul său, statul belgian a oferit decorații demnitarilor români. Printr-o notă adresată maiorului Van Overstraeten la 9 mai 1924 se cerea, printre altele, Ordinul Leopold pentru George Enescu, cel care, alături de alți artiști, urma să susțină un concert la Bruxelles în favoarea invalizilor de război români și belgieni.

Vizita la Bruxelles a lăsat o impresie puternică asupra suveranilor români. Într-o scrisoare adresată lui Hymans, Ambasadorul Belgiei la Londra vorbea despre faptul că, în cursul recepției oficiale din capitala Marii Britanii, regele și regina României s-au arătat extrem de încântați și impresionați de primirea pe care au avut-o la Bruxelles.

La sosirea în țară, regele se declara impresionat de primirea făcută în toate punctele importante ale turneului său. Faptul este susținut, așa cum am afirmat mai sus, de telegrame trimise diverselor delegații diplomatice. Este demn de menționat faptul că familia

regală a României se înrudea atât cu familia regală engleză cât și cu cea belgiană pe linie Saxa – Cobourg – Gotha, acest fapt înlesnind legăturile dintre state. Putem afirma, în final, că acest turneu s-a dovedit a fi un

succes doar din punct de vedere al imaginii, având urmări pe termen lung pentru politica externă a României în perioada interbelică.

(Sursă foto: Arhivele Naționale Fonoteca, A42)

România, casa ferestrelor sparte

Economist
Giorgică BĂDĂRĂU

Drama de la Caracal provocată de dispariția unei adolescente, de doar cinsprezece ani, precedată de dispariția altora, și suspiciunea că au fost omorâte și incinerate, a provocat o reacție publică îndreptățită și total neașteptată de autorități.

Despre traficul cu “carne vie” de la noi spre occidentul dezvoltat ne-a făcut să ne simțim vinovați că fetele noastre, împotriva voinței lor, dar vândute de români de-ai noștri satisfac poftele bolnave ale preacinstiților bărbați din lumea civilizată.

Deși se știa câte ceva, nimeni nu avea curajul să spună, nu voia să supere pe băieții deștepți care se ocupau cu așa ceva.

Autoritățile minimalizau efectele, se făceau că nu observă pentru că era mai comod așa, poliția nu se mai dă jos din autoturisme, poliția de proximitate nu a preluat atribuțiile sectoristului, poliția locală a luat salarii grase dar nu și atribuțiile de la cea națională, iar “locala” cu “naționala” și “rutiera” nu conlucrează.

Numai liderii sindicatelor din poliție, deveniți peste noap-

te formatori de opinie au acaparat spațiul public justificând pueril și apărând pe cei care nu-și fac datoria.

Dar, și procurorii sub lupa nemiloasă a opiniei publice, sunt taxați pentru lipsă de competență, neimplicare sau fraternizare întru interese cu polițiștii corupți și interlopii din fruntea rețelelor mafiote că doar este un stat mafiot, ne-a spus-o un fost președinte

care l-a creat și perpetuat, timp de 10 ani.

Dar, desigur, toate acestea nu se întâmplau dacă nu existau politicienii cei corupți, de la nivel local și central, care numesc în funcții alți prieteni, procurori și polițiști obedienți și așa ajung să fie protejate rețele mafiote de traficanți de minore, de droguri și chiar arme.

Dacă timp de 4 ani și jumătate țara a fost îngrozită de zornăitul cătușelor de la ieșirea din DNA, acum este îngrozită de rețelele de traficanți care nu pot fi destructurate de poliție și jandarmerie, parchete și judecătoria.

Aceasta este imaginea dra-

matică a României, după 30 de ani de democrație, 15 ani în NATO și 12 ani în UE.

Cetățenii siderați dau vina ba pe educație, ba pe justiție, ba pe legislație, iar unii pe sărăcie. Însă dacă privim mai atent lucrurile, vom vedea că în această situație, cătușe pentru politicieni și domnia mafiei s-a ajuns pornind de la neglijarea lucrurilor simple și chiar a celor mărunte.

Americanul Malcolm Gladwell în lucrarea *The tipping point* vorbește despre “teoria ferestrelor sparte” potrivit căreia dacă se sparge o fereastră

la o casă și nimeni nu o repară,

oamenii care trec pe acolo vor trage concluzia că nimănui nu-i pasă și că nimeni nu este răspunzător. În curând și alte ferestre vor fi sparte, iar sentimentul de anarhie din clădire se va răspândi pe stradă, transmițând semnalul că orice este acceptabil.

Și deficiențele de mediu dau senzația că legea nu există sau nu se aplică, și nu există în consecință nici standardele comportamentale favorizând

după
30
de ani
de democrație,
din care 15 de NATO
și 12 de UE nu am
învățat nimic

apariția faptelor reprobabile.

Teoria ferestrelor sparte, atribuită criminaliștilor James Q. Wilson și George L. Killing este o teorie a criminalității endemice și a delicvenței contagioase, folosită cu succes în anii 1984 – 1994 în New York. Rudolph Giuliani primul metropolei a intrat în istorie prin rezultatele obținute în marea metropolă americană de diminuare drastică a acestor fenomene și redarea siguranței cetățenilor. Un lider s-a folosit eficient de specialiști și efectele s-au văzut într-un oraș cât trei sferturi de România.

În anii 1980 în New York se înregistrau 2.000 de crime și 600.000 de infracțiuni grave, garmiturile de metrou cu excepția celor din centru erau acoperite cu grafiti, călătorii erau hărțuiți de cerșetori, iar numărul lor scăzuse la jumătate. Vopsirea repetată a vagoanelor, încătușarea celor fără bilet de metrou, și a cerșetorilor, în-

ființarea de stații mobile de poliție (autobuze) pentru cei reținuți, eliminarea spălătorilor de parbrize din intersecții, în concluzie lupta cu perseverență împotriva “delicvenței mărunte” a schimbat în 10 ani viața în cel mai mare oraș din SUA.

Teoria ferestrelor sparte este cunoscută și la noi în mediul academic și al politicianilor, al polițiștilor și procurorilor, al sociologilor și psihologilor și mass-media. Dar, la noi s-au înmulțit ferestrelor sparte încât nici nu se mai știe, și nici nu se vrea din diferite motive, inclusiv electorale, să fie înlocuite și păzite.

Teoria ferestrelor sparte oferă un bun exemplu/model pentru primari/ administratori, aplicabil cu foarte multă perseverență și în România. Există la japonezi o altă teorie, poate mai interesantă, kaizen, care înseamnă îmbunătățire, perfecționare continuă a unui sistem, prin creșterea calității

subsistemelor sale. După al doilea război mondial a fost folosit pe scară largă în toate domeniile, mai ales cel industrial.

Dar ce este de făcut la noi acum? Cu un procuror general incoruptibil și procurori autonomi, cu judecători cu robă și fără glugă, cu ministru de interne și ministru al apărării cu stagiul militar efectuat și profesii cu aplicabilitate în domeniile respective am mai avea o șansă, cu condiția ca politicienii să-i ajute să-și facă treaba.

Poliția, jandarmeria, armata, serviciile secrete, parchetele au acele atribuțiuni care li se dau de politicieni prin legi, legi subsecvente, norme, proceduri și care sunt controlate, de aceeași politicieni, privind modul de aplicare, sancționate, pedepsite, reorganizate, restructurate dacă este cazul.

Altfel, rămânem o casă a ferestrelor sparte.

Mult e dulce și frumoasă limba ce-o vorbim!

Pensionar

Lucia Bădița SECOȘANU

↑ncepând din 2013 Ziua Limbii Române se sărbătorește în România la data de 31 august, la aceeași dată cu Limba Noastră, sărbătoare similară celebrată în Republica Moldova încă din 1990. Această sărbătoare trebuie s-o purtăm în minte și în suflet, ea este la fel de importantă pentru neamul românesc ca Marea Unire!

Sfântul Ierarh Dosoftei, primul literat român

Despre limba română se poate povesti mult, foarte mult. De exemplu, este una din cele cinci limbi în care se face slujba în statul monastic Muntele Athos! Este folosită de peste 28.000.000 de vorbitori de limbă română. În Voivodina, este una dintre cele șase limbi oficiale vorbite. Mai trebuie să spun că înaintașii noștri cu dragoste de țară și adevăr, au făcut tot ce s-a putut la vremea lor, ca limba țării să prindă forță și să nu se piardă? Iată că, în 2008 s-au împlinit 500 de ani de la prima tripăritură (Liturghierul lui Macarie) care era scrisă în alfabet chirilic, fapt justificat, de lejeritatea exprimării precum și că, folosirea literelor chirilice,

exprimau cât mai aproape de realitate sonoritatea graiului nostru vorbit. Și totuși, prima tipăritură în limba română (în alfabet chirilic), aparține lui Filip Moldoveanu, realizată la Sibiu, în 1544 și s-a numit CATEHISMUL ROMÂNESC LUTERAN, lucrare care s-a pierdut, păstrându-se însă, EVANGHELIALUL SLAVO-ROMÂN, tipărit tot de Filip Moldoveanu. Apoi, a venit contribuția lui Coresi și Dosoftei. Nu putem merge mai departe dacă nu amintim despre Sfântul Ierarh Dosoftei, mitropolit al Moldovei (1671-1686), care a rămas în conștiința românilor ca fiind primul poet național, primul traducător în limba română al cărților de slujbă religioasă, primul versificator al Psaltirii, în tot răsăritul ortodox, precum și primul traducător în limba ro-

mână al unor cărți din literatura dramatică univesală, primul cărturar român care a copiat documente și inscripții! Cărțile tipărite în limba română s-au răspândit repede, căci așa cum spunea Coresi, În Tretraevanghelul din 1560-1561 „În sfânta biserică mai bine e a grăi cinci cuvinte cu înțeles, decât zece mii de cuvinte în limbă străină!” Astfel, tiparul a contribuit la consolidarea limbii românești iar Coresi, nu a fost doar tipograf ci și priceput formator al limbii române! Apare apoi CAZANIA sau Carte Românească de Învățăături a lui Varlaam, tipărită în Moldova care susține că este: „pentru toată seminția românească pretutindere unde se află”...

În 1534, prima propoziție scrisă în limba română cu litere din alfabetul latin

Tot în scopul păstrării graiului românesc, Șerban Cantacuzino trimite exemplare din EVANGHELIA (1682) și APOSTOL (1683), în Veștem și Tilisca (Sibiu). În Alba la Daia și Pianu de Sus. Dar pe frontul consolidării culturii românești au trudit și oameni cu nume mai puțin cunoscute (din cărțile de școală!), cum a fost popa Toma de la Zagon, de la care

Biblia lui Șerban Cantacuzino

ne-a rămas următoarea însemnare: „Scris-am eu popa Toma împreună cu popa Dumitru de la Arcuș, fiind cu fiarele la picioare pentru credința noastră, 1747, luna octombrie în trei zile”... Această însemnare vorbește mai mult decât orice document academic despre unitatea și conștiința de neam a românilor! Actul cultural pe meleagul românesc, ia diverse forme și iată că Brâncoveanu, a tipărit primele cărți în arabă și a trimis tiparnița cu caractere arabe în Siria! Iar Antim Ivireanul trimite prima tiparniță în Georgia! Pe drept cuvânt au spus: „am dat mult culturii sud-est europene și așteptăm mai multă recunoștință”! Fie vorba între noi, o așteptăm și acum!!! Dar lucrurile au evoluat odată cu necesitatea de a da românilor un alfabet pe înțelesul său! Cel latin fiind cel mai potrivit, având în vedere multele potriviri de limbă! Și în fine în 1534, apare prima propoziție scrisă în limba română cu litere din alfabetul latin scrisă de un

călător italian, care spunea că limba română este foarte asemănătoare cu cea italiană și de la care ne-au rămas cuvintele cu care era întâmpinat de români: „ȘTI ROMINEST?”... Alfabetul chirilic rămâne stăpân pe tipăriturile în limbă română, fiindcă făcea posibilă scrierea textelor de interes. Totuși, s-a lucrat la simplificarea acestuia și o contribuție importantă o are lenăchița Văcărescu, care în lucrarea sa „Observații sau băgări de seamă asupra regulilor și orânduelelor gramaticii românești” din 1787, reușește să reducă numărul literelor din alfabetul chirilic, adaptând la vorbirea românească și adoptând doar 33 de semne față de 40! Iar Ion Heliade Rădulescu, în 1828, în „Gramatica românească” tipărită la Sibiu, reduce alfabetul la 28 de litere. Se scria tot cu litere chirilice, dar uneori se substituiau în titluri și subtitluri literele alfabetului latin! Apoi, tipografiile din Cluj, Blaj, Brașov, Sibiu, încep să folosească tot mai mult litere lati-

ne încă din secolul al XVII-lea, fapt care arată interesul crescut al oamenilor de cultură. Astfel, s-a adoptat un alfabet mixt, acțiune începută de Ion Heliade Rădulescu în Țara Românească, Gheorghe Asachi în Moldova, și George Bariț în Transilvania. Dar, introducerea alfabetului latin în scriere a devenit o preocupare constantă a cărturarilor români, în viziunea lor fiind vorba despre un act de demnitate națională! Și, începând cu Grigore Ureche, Miron Costin, Ion Neculce, continuând cu Dimitrie Cantemir, stolnicul Constantin Cantacuzino, au susținut originea romană a limbii și a poporului român și al caracterului latin al limbii! Apoi, reprezentanții Școlii Ardelene: Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior, vin cu completări argumentate istoric și lingvistic, lor revenindu-le meritul de a fi propus înlocuirea alfabetului chirilic cu cel latin în scrierea limbii române! Samuel Micu este considerat primul autor roman al unei cărți tipărite în limba română cu alfabet latin: „CARTE DE ROGĂCIONI”. De loc de neglijat este și faptul că rugăciunea „TATĂL NOSTRU”, realizată de boierul Luca Stroici și descoperită de Bogdan Petriceicu Hașdeu, a fost considerat primul text românesc scris cu litere latine. Bunii români al căror nume au lăsat semn de aur în istoria noastră, au trudit să lase zestre neamului românesc o limbă a lui, ca pecete de autonomie și semn de unitate națională peste timp! Definitivarea proiectului lor s-a săvârșit în anii 1858/1859, când Ion Ghica în timpul de binecuvântare ro-

Tiparnița diaconului
CORESI

mânească a unirii Moldovei cu Țara Românească sub domnia lui Alexandru Ioan Cuza, a publicat în Monitorul Oficial ordinul prin care alfabetul latin era introdus în administrație și învățământ. Sigur că toate aceste informații le puteați găsi singuri în cărți de istorie, dacă ar fi existat interes... Am vrut doar să amintesc cât mai pe scurt posibil câtă trudă, dorință și dăruire trebuia pentru ca noi, să beneficiem de o bogăție fără seamăn: Limba noastră!

Ce limbă mai sărbătorim, româna sau romgleza?

Buuun...Și acum vă întreb oameni buni, ce facem din zestrea lăsată nouă ca simbol al identității naționale? Ce limbă română sărbătorim? După cum am încercat să arăt, știm din istorie, că înaintașii noștri s-au străduit să facă totul pentru ca limba acestui neam, să rămână eternă și să poată fi asimilată de toți.

Stau mărturie primele scrieri tipărite pentru a rămâne veșnic cuvântul românesc... Frumusețea limbii a fost cântată în fel și chip de toți poeții cunoscuți... Oaspeți de pe alte meleaguri, vin la noi și învață cu drag și sârguincă o limbă nu

tocmai ușoară... Iar noi? Păi noi, cei de „azi” am evoluat și... ne „englezim”! Sunt de acord că o limbă de circulație internațională este mai mult decât necesară, dar când vorbești la telefon cu mama ta, sau cu bunicul tău, să-i spui: I*Love You, sau see you, bye, ok... Îi spui cu bucurie bunicii că ți-ai găsit un job bun, pentru că a avut cine să-ți facă lobby! Ce credeți că înțelege biata bătrânică??? Haide zău, avem suficiente vorbe neaoșe, ca să ne exprimăm cât se poate de clar! Împrumutăm cuvinte străine, care au un anume înțeles doar dacă nu au corespondent în limba noastră! Așa mi se pare firesc... Restul e maimuțareală și lipsă de respect pentru neamul din care te tragi. Punct! A! Și ca să fie zăpăceala totală și perfectă, se vorbește dom-

nule la telefon prin mesaje de genul: întrebare: cmf? răspuns: bn. Vi la mn? ? / vb!.... Adică „vi”, însemnând „vii” iar „vb.” Însemnând vorbim! fiindcă vorba normală, bat-o vina, te face să pierzi timp prețios necesar pentru bătut câmpii! Nu mai zic că, pe stradă mergând, îți vine să-ți cauți pașaportul pentru că nu mai vezi o firmă normală, scrisă în românește, așa ca să priceapă tot românul ce se face acolo! O fi normal! Zic că NU! Sunt de acord că neologismele îmbogățesc limba, dar nici așa! Și e firesc să mă întreb CE LIMBĂ LĂSĂM NEPOȚILOR? Presupun că se va numi „ROMGLEZA!” Și oare acea limbă va fi a românilor de pretutindeni, moștenire sfântă lăsată de Coresi, Dosoftei, Dimitrie Cantemir și toți ceilalți?

REGINĂ CU COROANĂ DE CARPAȚI!

Tu, zămislită-n timpuri ancestrale
Străluminând în timp precum o stea,
Ești cele patru puncte cardinale
Și tot ce am mai sfânt: ești maica mea!

Regină cu coroană de Carpați
Cu strai de codrii, vâl de Mare Neagră
Conduirii, de Danubiu botezați
Și mândră cum nu-i alta-n zarea largă,

Mereu eternă Zână-Cosânzeană
Pe care zmei și furi vor s-o răpească,
Rămâi de-a pururi, dreaptă suverană
Pe rostul tău și glia-ți strămoșească!

Că-n sângele tău dac porți veșnicia
Și-n carnea Sfinxului misterul firii
Tu, țara mea de doine, România,
Porți peste timp pecetea nemuririi.

Lucia SECOȘANU

Totul despre gonartroza, boala care rupe oasele! (1)

Vrem, nu vrem odată cu înaintarea în vârstă apar și problemele de sănătate, iar, din păcate, lista este lungă - hipertensiune arterială, diabet, probleme cardiace, degenerative, dar și cele ale aparatului locomotor. Una dintre cele mai supărătoare afecțiuni este și gonartroza.

Ea reprezintă o artropatie degenerativă, caracterizată prin degradarea progresivă a cartilajului articular, urmată de remodelare osoasă marginală de tip osteofite, scleroza subcondrală, precum și modificări de tip inflamator ale membranei sinoviale și ale capsulei articulare. Factorii favorizanți sunt factori generali cum ar fi înaintarea în vârstă care duce la scăderea proprietăților cartilajului articular (scăderea hidratării tisulare, diminuarea proceselor de sinteză,

creșterea proceselor catabolice). Un alt factor este și excesul ponderal prin creșterea stresului mecanic, afectarea biomecanicii articulare cauzată de modificările de postură și mers. O reducere a greutatei corporale cu 5 kg scade riscul de apariție a gonartrozei simptomatice cu 50%.

Gonartroza apare de două ori mai frecvent la femei, după menopauză, comparativ cu bărbații de aceeași vârstă. În cazul eredității apare o agregare familială a bolii (prezența gonartrozei la mai mulți membri ai familiei) din cauza afectării genelor ce asigură sinteza colagenului și proteoglicanilor. Boli ca diabetul zaharat, hipertensiunea arterială, hiperuricemia. Dintre factorii locali putem aminti folosirea repetată a articulației: eforturi fizice repetate (sporturi precum rugby, fotbal, ski de per-

formanță, atletism); activitate profesională (ridicare de greutate, stat în genunchi foarte mult timp, efort fizic intens). Ar mai fi traumatisme la nivelul genunchilor ce duc la ruptura ligamentelor încrucișate, meniscului, luxații, fracturi, intervenții chirurgicale (meniscectomia), afectarea cartilajului articular după boli inflamatorii sau infecțioase, boli congenitale articulare, anomalii de statică (picior plat sau deformari ale genunchilor în X).

Gonartroza, de două ori mai frecventă la femei

Gonartroza poate fi clasificată în gonartroza primitivă - apare ca urmare a reducerii rezistenței cartilajului, cu o predilecție marcată la femei, spre vârsta menopauzei. Debutul clinic se situează la 50 de ani, localizarea fiind, de obicei, la nivelul com-

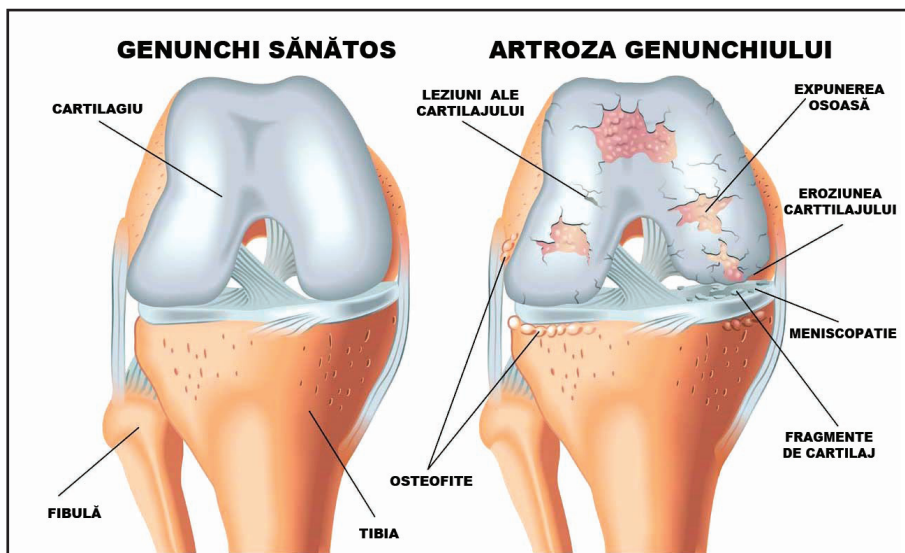
partimentului femuro-patelar, pentru a difuza cu timpul la întreaga articulație. Gonartroza secundară apare după modificări în structurile arhitecturale ale genunchiului (traumatism sau o anomalie congenitală de deviație a axului biomecanic al membrului pelvin).

Debutul clinic este mai precoce, la persoane tinere, apare de obicei unilateral și nu se însoțește de modificări artrozice ale celorlalte articulații. De asemenea, acțiunile repetitive pot pune un stres adițional asupra articulațiilor genunchilor tăi, iar profesiile care necesită astfel de acțiuni repetitive pot crește riscul de a face gonartroză. Sarcinile de la job care intră în această categorie ar putea include: când ești nevoit să îngenunchezi sau să te apleci (ca și cum ai face genoflexiuni) mai mult de o oră pe zi; faptul că ridici obiecte grele; faptul că urci scările deseori; mersul pe jos. Faptul că stați jos sau stați în picioare în poziții incorecte articulațiile se pot deforma, iar astfel vă crește riscul de gonartroză. Există alte tipuri de artrită care vă pot crește riscul de a dezvolta artroza mai târziu, de-a lungul vieții. Printre acestea se numără guta, artrita septică și artrita reumatoidă.

Cum punem diagnosticul de gonartroză?

Diagnosticul gonartrozei se face pe baza examenului clinic și a explorărilor imagistice: radiografii, rezonanță magnetică, computer tomograf. Medicul pune un diagnostic de gonartroză pe baza simptomelor și în urma unei examinări.

În timpul examenului clinic, medicul specialist verifică

următoarele aspecte: sensibilitate deasupra genunchiului, crepitație - acele sunete ce seamănă cu un trosnet sau un «măcinat», pe care e posibil să le facă articulația genunchiului (cracmente), atunci când zgomotul e produs repetat de ciocnirea sau de frecarea oaselor; umflarea țesutului osos în zona genunchiului; acumularea excesivă de lichid în genunchi; mișcările sunt reduse; instabilitatea genunchiului; subțierea mușchilor care îți susțin genunchiul, sensibilitate la palparea marginilor osoase, mărirea în volum a articulațiilor, etc.

Diagnosticul se stabilește prin radiografii simple (de față și profil) ale genunchiului, incidente axiale la nivelul articulației femuro-patelare.

Teste pentru depistarea artrozei

Radiografiile sunt cele mai utile teste pentru a confirma un diagnostic de gonartroză, deși de multe ori nu va fi nevoie de radiografii. Acestea pot arăta modificări la nivelul genunchiului, cum ar fi osteofitele, îngustarea spațiului dintre oase și depozite de calciu în interiorul articulației

pacientului.

Radiografiile nu sunt un bun indicator care să arate cât de multă durere sau ce grad de dizabilitate ai, cel mai probabil - unii pacienți, de exemplu, simt o mare durere de pe urma unei deteriorări minore a articulației, pe când alții resimt o durere mai mică, de pe urma unei distrugerii mai grave a articulației. Medicul tău îți poate sugera să faci un RMN (imagistică prin rezonanță magnetică nucleară) la genunchiul afectat, iar acest RMN va arăta țesuturile moi (de exemplu: cartilajul, tendoanele, mușchii) și modificările apărute în os, care nu se pot vedea pe o radiografie standard.

Nu există vreun test de sânge pentru a diagnostica gonartroză, însă aceste teste de laborator pot fi folosite pentru a elimina din ecuație alte afecțiuni. CT (computer tomograf) - este mai puțin utilizat în diagnosticul gonartrozei, fiind folosit mai mult în context traumatic (fracturi) sau pentru diagnosticul diferențial.

(continuare în numărul următor)

Sursa: <https://doc.ro/gonartroza>

Răspundem întrebărilor dumneavoastră

C.D. Dolj – De ce este necesar directorul executiv în C.A.R.P.-uri? Ce atribuțiuni are?

C.A.R.P.-urile înainte de 1989 între ședințele Consiliului Director erau conduse de Secretar, care îndeplinea o parte din atribuțiile directorului executiv.

OG nr. 26/2000 privind asociațiile și fundațiile și Legea nr. 540/2002 privind casele de ajutor reciproc ale pensionarilor nu fac referiri explicate în acest sens.

Dar, practica a demonstrat că acolo unde atribuțiile și obligațiile persoanei care exercită funcția de administrator nu sunt foarte bine delimitate, unde nu există controlul reciproc apar și deficiențe, conflicte de interese și chiar abuzuri.

Guvernarea corporativă în casele de ajutor reciproc ale pensionarilor stabilește reguli și procedee de luare a deciziilor și prom-

ovarea corectitudinii, transparenței și responsabilității în managementul asociației.

Din această perspectivă directorul executiv:

- a) gestionează activitatea curentă a asociației, cu excepția competențelor exclusive ale adunării generale și ale consiliului director;
- b) asigură executarea hotărârilor adunării generale și deciziilor consiliului director;
- c) acționează fără procură în numele asociației și reprezintă interesele acesteia în fața autorităților publice, persoanelor fizice și juridice;
- d) organizează și dirijează întreaga activitate a personalului din subordine;
- e) angajează și eliberează din funcție personalul aso-

ciației;

- f) aplică măsuri de stimulare și sancțiuni disciplinare în conformitate cu legislația

muncii;

g) stabilește și aprobă atribuțiile funcționale ale personalului asociației.

h) emite ordine executorii pentru întregul personal al asociației;

i) poartă răspunderea personal pentru întreaga activitate a asociației.

j) directorul executiv își exercită atribuțiile în conformitate cu legislația națională în vigoare, cu statutul, cu hotărârile adunării generale și deciziile consiliului director, cu contractul individual de muncă;

k) directorul executiv poate participa la ședințele con-

siliului director al asociației fără drept de vot;

1) În cazul în care directorul executiv nu este desemnat sau nu își poate îndeplini temporar sarcinile, atribuțiile acestuia sunt executate de către președintele consiliului director, de către un membru al consiliului director sau de către un administrator împuternicit prin decizia consiliului director.

D.C. Suceava – Trebuie neapărat să modificăm statutele proprii ca urmare a modificării OG nr. 26/2000 prin Legea nr. 129/2019? Dacă se modifică din nou peste câteva luni?

Modificările și completările la statutele proprii sunt necesare pentru a elimina ceea ce contravine legii, dar și pentru a introduce noile prevederi care produc efecte în activitatea asociației. Nu toate modificările și completările la OG nr. 26/2000 privind asociațiile și fundațiile au presupus și modificările/completările la statut.

Apreciem că în atenția consiliilor directoare pentru anul 2020 trebuie să fie avute în vedere următoarele:

- Denumirea asociației C.A.R.P. trebuie să conțină în mod obligatoriu cuvântul „asociație”;
- La înființarea unui C.A.R.P., în actul constitutiv vor fi trecute și datele de identificare ale membrilor asociației: numele, prenumele, codul numeric personal,

seria și numărul actului de identitate;

- Sucursalele își pot desfășura activitatea numai după înscrierea lor în Registrul asociațiilor și fundațiilor. Cererea de înscriere, însoțită de hotărârea adunării generale se va depune la grefa judecătorei în a cărei circumscripție își are sediul asociația;

- „Anual sau ori de câte ori intervine o modificare privind datele de identificare ale beneficiarului real, asociația sau fundația are obligația de a comunica Ministerului Justiției datele de identificare ale beneficiarului real, în vederea înregistrării actualizării evidenței privind beneficiarii reali ai asociațiilor și fundațiilor”;

„Declarația anuală se comunică Ministerului Justiției până la data de 15 ianuarie. Dacă intervine o modificare privind datele de identificare ale beneficiarului real, declarația se depune în termen de 30 de zile de la data la care aceasta a intervenit”.

Prin beneficiarii reali în cazul caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor înțe-

legem membrii consiliului director și persoanele cu funcții executive împuternicite de consiliul director;

- „Asociația se dizolvă, prin hotărâre judecătorească, la cererea Ministerului Public sau a oricărei alte persoane interesate. În cazul necomunicării datelor de identificare ale beneficiarului real în termenul prevăzut, asociația se dizolvă, prin hotărâre judecătorească, la cererea Ministerului Public sau Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor”;

- “bunurile rămase după lichidare vor fi preluate de către stat prin Ministerul Finanțelor Publice, sau, după caz, de comuna sau orașul în a cărui rază teritorială asociația sau fundația își avea sediul dacă aceasta din urmă era de interes local”.

În ceea ce privește prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, procedurile proprii vor fi actualizate după emiterea reglementărilor specifice de către Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor.

Cum ne sărbătorim seniorii

Inițiativa “Bunicii C.A.R.P Cugir”, începută în anul 2010, continuă și în acest an cu vizitarea la domiciliu a celor mai vârstnici membri. S-a discutat pe îndelete cu fiecare în parte despre activitatea ce au desfășurat-o pe parcursul vieții și despre situația actuală a fiecăruia.

De asemenea, le-a fost făcută câte o fotografie pentru revista “OMENIA”, urmând ca de

1 Octombrie, Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice, să le fie înmânate câte o diplomă aniversară și o sumă modică în bani ca ajutor nerambursabil.

În încheierea discuțiilor li s-a transmis fiecăruia sănătate multă, fericire și îmbătrânire activă.

LA MULȚI ANI ȘI MULTE BUCURII !

BREAZ MARIA - 80 ani

A lucrat la Uzina Mecanică Cugir, secția Scularie ca și controlor tehnic și are o vechime la C.A.R.P. Cugir de 20 de ani.

BREAZ MIHAIL - 82 Ani

A lucrat la Uzina Mecanică Cugir ca maistru principal - specialist în roți dințate 44 de ani, are o vechime de 20 de ani la C.A.R.P. Cugir și de 15 ani face parte din Consiliul Director al C.A.R.P. Cugir.

JIOSAN DOMNICA-80 ANI

A lucrat la Uzina Mecanică Cugir în Serviciul Tehnic de Calitate 35 ani, iar la C.A.R.P. Cugir are o vechime de 23 ani.

DANCIU ANA - 80 ani

A lucrat la Uzina Mecanică Cugir 24 de ani la serviciul administrativ, iar la C.A.R.P. Cugir are o vechime de 23 ani.

DANCIU AUREL - 89 ANI

A lucrat la Finanțele Publice 7 ani, la Uzina Mecanică Cugir 33 de ani la producția specială, iar la C.A.R.P. Cugir are o vechime de 17 ani.

DRAGAN VASILE - 83 ANI

A lucrat 34 ani ca inginer șef, șef serviciu, șef sector la minele: Lupeni, Petroșani, Teliuc, Dalja, Livezeni până în anul 1997 când s-a pensionat. Are vechime de 5 ani la C.A.R.P. Cugir de când s-a stabilit în oraș.

Să mai și râdem...

Un rus se trezește dimineața și vede tancuri cu steagul Americii în fața casei așa că iese în stradă urlând: „Freedom, Freedom!”. Un soldat iese din tanc și îi spune: „Niet freedom. Halloween!”

– Cum îți aleg chinezii numele viitorului copil?
– Dau drumul unui lighean pe scări și notează ce aud.

- Un neamț observă comportamentul ciudat al unui italian la cabina telefonică. Zi de zi, italianul își aranjează părul în fața cabinei, după aceea intră și vorbește la telefonul public fără să pună vreo cartelă sau monezi.

Într-o zi, foarte curios, neamțul îl întreabă pe italian:

– Ce faci acolo, la cabina telefonică?
– Mi faccio bello și după aceea întreb la receptor „Chi é il piu bello?”, iar telefonul imi confirmă: „tu, tu, tu...”

– Ce obții dacă încrucișezi un neamț cu un irlandez?
– Un bărbat dispus oricând să execute ordinele, dar prea beat să o poată face.

- Sondaj italian. Anul 2025, guvernul italian face un sondaj în rândul cetățenilor:
– Imigranții din România reprezintă o problemă?

35% au răspuns: „Si, un grande problema!”
65% au răspuns: „Assoluto nicio problema, mânca-ți-aș!”

- Un neamț pe o autostradă în SUA conducea cu super viteză pe sens opus.
Îl oprește poliția:
– Amendă pentru exces de viteză!
– În Germania nu există limite de viteză pe au-

tostradă, răspunde tipul cu tupeu.

– Da, dar amendă tot îți dau pentru că erai pe sensul opus.

– În Germania se merge și pe contrasens, insistă tipul.

– Da!? Oricum nu scapi de amendă, zice polițaiul. Aveai luminile stinse.

– Și ce dacă? Nu vezi că e zi?

– Aici da, dar în Germania e noapte.

- Un francez, un rus și un neamț se laudau cu realizările țărilor lor.

Francezul: - Noi avem automobile foarte moderne, dar folosim Renault-ul pentru deplasare în interiorul Franței și Peugeot-ul când mergem în afara Franței.

Neamțul: - Și noi la fel, folosim Volkswagen-ul în interiorul Germaniei și Mercedesul când mergem în afară.

Rusul: - Și noi la fel, Lada în Rusia și tancurile peste hotare...

Un englez, un american și un arab stau de vorba despre familiile lor într-un bar.

Englezul zice:

– Am 10 copii acasă și dacă aș mai face unul aș avea o echipă de fotbal!

– Eeii, spune americanul, eu am 15 copii acasă și dacă mă mai fortez o dată îmi fac o echipă de fotbal american!

În sfârșit, arabul zice:

– Eu am 17 neveste acasă. Face o pauză în timp ce soarbe tacticos din pahar.

– Dacă îmi mai iau una, îmi fac teren de golf!

O blondă apetisantă citea o carte în parc, pe bancă. Ițic se apropie de ea cu gând s-o agațe.

- Ce carte citești, doamnă? Întrebă el.

- Teoria amorului. Aici scrie că cei mai virili bărbați sunt evreii și indienii.

- Doamnă, dați-mi voie să mă prezint: Ițic Winnetou.

Omenia TV

o voce a pensionarilor din România

Aflată în al nouălea an, Omenia TV redă vocea pensionarilor din România. Singura platformă online a organizațiilor de pensionari, Omenia TV este un spațiu al schimburilor de experiență și al exemplor care pot replica bunele practici în casele de ajutor reciproc ale pensionarilor și, în același timp, în alte asociații ale pensionarilor.

Platforma online Omenia TV susținută financiar de Asociația C.A.R.P. "OMENIA" București, a apărut din nevoia organizațiilor membre ale Federației Naționale "OMENIA" a C.A.R.P.-urilor din România de a fi în contact cu proiectele și strategiile Federației, de a învăța și colabora în spiritul ajutorului reciproc de la celelalte organizații, de a fi transparente în relația cu membrii, autoritățile centrale și locale, cu sponsorii.

Vă invităm să explorați bunele practici în casele de ajutor reciproc ale pensionarilor!

Pentru a viziona postul de televiziune online OMENIA TV puteți accesa motorul de căutare www.google.ro, dar și site-ul Federației Naționale "OMENIA" care vă vor direcționa către postul TV. De asemenea, puteți căuta simplu www.omeniatv.ro.

Președinte de onoare
Ing. Gheorghe CHIOARU

Director
Ec. Giorgică BĂDĂRĂU
tel. 0752.001.404

Redactor șef
Ionuț CRIVĂȚ
tel. 0736.368.692

Redactor
Ing. Vasilică FĂLCUȚĂ
tel. 0752.001.406

Redactor
Dr. Monica OUZOUNOV

Redactor, corector,
Sociolog
Ionuț ARDELEANU
tel. 0752.001.437

Redactor
Dr. în istorie
Ana Ioana IRICIUC

Redactor, Grafician
Irina ANDREI

NORME DE COLABORARE

Cititorii pot trimite pe adresa redacției texte și fotografii care se încadrează în tematica revistei. Răspunderea juridică pentru conținutul articolelor aparține în exclusivitate autorilor, conform art. 206 CP. Informațiile referitoare la geografia și istoria zonelor în care se află sediile asociațiilor C.A.R.P. au fost preluate de pe enciclopedii online.

Revista poate fi citită și online pe
www.fn-omenia.ro

CONTACT
COLEGIUL DE REDACȚIE

București, Sector 5,
Str. Amurgului 53, cp 051983
E-mail: fn.omenia@yahoo.com
E-mail: secretariat@fn-omenia.ro
tel/fax: 021-456-3699

COPYRIGHT:
Este autorizată orice reproducere,
cu condiția specificării sursei.

C.A.R.P.-urile din FEDERAȚIE, în imagini

Casele de Ajutor Reciproc ale Pensionarilor, membre ale Federației Naționale „OMENIA” reprezintă adevărate organizații de economie socială destinate seniorilor, cu o activitate bogată și susținută în sprijinirea drepturilor acestora la un trai decent și o bătrânețe liniștită. Pentru exemplificare, iată și câteva aspecte din viața acestor organizații.

C.A.R.P. "Elena Cuza" BÂRLAD

C.A.R.P. TÂRGU MUREȘ

E-mail: fn.omenia@yahoo.com

E-mail: secretariat@fn-omenia.ro

Website: www.fn-omenia.ro

www.omeniatv.ro

Tel/fax: 021-423.17.49; 021-456.36.99

Mobil: 0752.001.404; 0752.001.406

ISSN - 2065 - 9989

Tipărit la S.C. DOROTEA PRODCOM S.R.L.

Tipografie tel: 0744.536.449

E-mail: dorotea_print@yahoo.com